

سیاه مست سیاه تاک

♦ قصیده واره های مرتضی امیری اسفندقه ♦

نشر الج
سیاه مست

سرشناسه: امیری اسفندقه، مرتضی، ۱۳۴۵ -

عنوان و نام پدیدآور: سیاه‌مست سایه تاک / قصیده‌واره‌های مرتضی امیری اسفندقه.

مشخصات نشر: تهران: موسسه فرهنگی هنری شهرستان ادب، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۵۰۴ ص؛ ۵/۱۴×۵/۲۱ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۴۵-۱۸-۹

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: شعر فارسی - قرن ۱۴

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ س۹ ۶۶۴۵/م PIRY۹۵۳

رده‌بندی دیویی: ۸۲۶/۱ فا

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۱۱۷۹

ران، خیابان شریعتی، بالاتر از سه‌راه طالقانی، روبروی سینما صحرا،

پلاک ۱۶۸، طبقه ۴- موسسه فرهنگی هنری شهرستان ادب

تلفن: ۷۷۵۳۲۷۰۲

www.shahrestanadab.com

<http://adabbook.ir>

سیاه‌مست سایه تاک

قصیده‌واره‌های مرتضی امیری اسفندقه

طراحی جلد: فرزاد ادیبی

حروف‌نگاری و آماده‌سازی: کارگاه هنری شهرستان ادب

چاپ اول: بهار ۱۳۹۶

چاپ و صحافی: پردیس دانش

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۴۵-۱۸-۹

حق چاپ محفوظ و مخصوص انتشارات شهرستان ادب است.

هرگونه استفاده، منوط به اجازه‌ی کتبی از ناشر است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد

فہرست

۹	سُرسُخ:
۱۳	چین کلاغ:
۱۵	قصیدہ وارہ ۱ بان ۱
۲۱	قصیدہ وارہ ۱ ہاہ ۱
۲۴	قصیدہ وارہ ۱ پدر ۱
۲۷	قصیدہ وارہ ۲ پدر ۲
۳۰	قصیدہ وارہ ۳ پدر ۳
۳۴	قصیدہ وارہ پُرسش
۳۷	قصیدہ وارہ دریا
۴۰	قصیدہ وارہ شاہد
۴۳	قصیدہ وارہ داغ
۴۷	قصیدہ وارہ دادا ۱۱
۵۰	قصیدہ وارہ برگ
۵۳	قصیدہ وارہ توبہ
۵۸	قصیدہ وارہ ماجرا
۶۰	قصیدہ وارہ دھکدہ
۶۶	قصیدہ وارہ کوچ
۷۴	قصیدہ وارہ کمال
۸۱	قصیدہ وارہ سفر
۸۵	قصیدہ وارہ عقاب
۹۱	قصیدہ وارہ شاعر ۱
۹۷	قصیدہ وارہ شاعر ۲

۱۰۳	قصیده‌وارهٔ برف ۱
۱۰۶	قصیده‌وارهٔ خروش
۱۱۰	قصیده‌وارهٔ گزارش
۱۱۴	قصیده‌وارهٔ دماوند
۱۱۷	قصیده‌وارهٔ اسفند ۱
۱۲۰	قصیده‌وارهٔ اسفند ۲
۱۲۷	قصیده‌وارهٔ اسفند ۳
۱۳۲	قصیده‌وارهٔ اسفند ۴
۱۳۵	قصیده‌وارهٔ اسفند ۵
۱۳۸	قصیده‌وارهٔ حرم
۱۴۳	قصیده‌وارهٔ فقر
۱۴۶	قصیده‌وارهٔ غیب
۱۴۹	قصیده‌وارهٔ غیب
۱۵۳	قصیده‌وارهٔ خجسته
۱۵۶	غزل قصیدهٔ شعله
۱۵۸	غزل قصیدهٔ کویر
۱۶۰	غزل قصیدهٔ قیامت ۱
۱۶۳	غزل قصیدهٔ توفیق ۱
۱۶۵	غزل قصیدهٔ خلیج
۱۶۷	غزل قصیدهٔ آسمان
۱۶۹	غزل قصیدهٔ مادر
۱۷۱	غزل قصیدهٔ راز
۱۷۴	قطعه قصیدهٔ کودکی ۱

۱۷۷	سیوا شب
۱۷	قصیده‌وارهٔ سلام
۱۷۰	قصیده‌وارهٔ اسفند ۶
۱۸۸	قصیده‌وارهٔ اسفند ۷
۱۹۳	قصیده‌وارهٔ اسفند ۸
۱۹۹	قصیده‌وارهٔ اسفند ۹
۲۰۲	قصیده‌وارهٔ بهار
۲۰۸	قصیده‌وارهٔ پنجره

۲۱۲	قصیده وارۀ پنجره ها
۲۱۶	قصیده وارۀ شقایق
۲۲۰	قصیده وارۀ عشق
۲۲۵	قصیده وارۀ ایران
۲۲۹	قصیده وارۀ میهنی ۱
۲۳۸	قصیده وارۀ میهنی ۲
۲۴۵	قصیده وارۀ میهنی ۳
۲۴۸	قصیده وارۀ شعر ۱
۲۵۱	قصیده وارۀ شعر ۲
۲۵۵	قصیده وارۀ شعر ۳
۲۵۸	قصیده وارۀ شعر ۴
۲۶۳	قصیده وارۀ شعر ۵
۲۶۶	قصیده وارۀ شعر ۶
۲۷۲	قصیده وارۀ بازار ۲
۲۷۵	قصیده وارۀ شعر ۷
۲۷۸	قصیده وارۀ خسر
۲۸۳	قصیده وارۀ تماشا
۲۸۶	قصیده وارۀ خانه
۲۸۹	قصیده وارۀ شاعران ۱
۲۹۴	قصیده وارۀ شاعران ۲
۲۹۸	قصیده وارۀ شاعر ۳
۳۰۲	قصیده وارۀ شاعر ۴
۳۰۸	قصیده وارۀ شاعر ۵
۳۱۴	قصیده وارۀ شاعر ۶
۳۱۸	قصیده وارۀ شاعر ۷
۳۲۵	قصیده وارۀ شطح
۳۲۹	قصیده وارۀ شما ۱
۳۳۳	قصیده وارۀ شما ۲
۳۳۶	قصیده وارۀ شما ۳
۳۳۹	قصیده وارۀ علوی
۳۴۶	قصیده وارۀ گزارش ۲
۳۵۱	قصیده وارۀ صدا

۳۵۷	قصیده وارۀ پاییز ۱
۳۶۴	قصیده وارۀ پاییز ۲
۳۶۸	قصیده وارۀ سفر ۲
۳۸۲	قصیده وارۀ سفر ۳
۳۸۷	قصیده وارۀ محرم
۳۹۴	قصیده وارۀ سوگ ۱
۳۹۹	قصیده وارۀ سوگ ۲
۴۰۳	قصیده وارۀ سوگ ۳
۴۱۰	قصیده وارۀ مشفق
۴۱۷	قصیده وارۀ عذر
۴۲۱	قصیده وارۀ فخر
۴۲۵	قصیده وارۀ امید
۴۲۹	قصیده وارۀ امید ۱
۴۳۶	قصیده وارۀ امید ۲
۴۳۹	قصیده وارۀ زمستان
۴۴۷	قصیده وارۀ برف ۱
۴۵۵	قصیده وارۀ برف ۳
۴۵۹	توضیحات
۴۷۷	تقدیم نومچہ

سُرخن

با تأمل و تأنی، و با پرهیز از «تزامم تواضع» که همواره مزاحم من است و مزاحم اویم، با بهترین سلام‌ها و سپاس‌ها محض یادگار و به رسم نه باچه رسته سخن یادآور می‌شوم:

این بخش از مشق‌های این مخلص که نام قصیده‌واره را یدک می‌کشد به بخش «چون کلاغ» افزوده شد، به رای و رأی دوستان. این مشق‌ها نیز مشق‌هایی است از هر رنگ و هر لون و در هر بحر و از هر بیخوله. هر کدام از این مشق‌ها به خاطر عزیزی پیشکش شد تا سندی اعتبار و اعتنای آن به فراز بادی و فخر باشد، که در خود این قصیده‌واره‌ها هیچ نمه و نمطی از آراء بار و اعتلا نیست، آن گونه که نباید و بشاید.

مگر این نام‌ها و نشان‌ها و پسند محاطب ناری کند و چراغی بر کند، اگر نه این قصیدت‌ها از اعتبار و اعتلای نام‌ها بکند که هرگز چنین مباد ورنه شرم باد این قصیده‌واره‌سرا را!

برخی از این قصیده‌واره‌ها، در لختی از لث‌ها، تلخ و تند می‌مایند که البته حاصل تلخی‌ها و تندیه‌های روزگار و سوزگار و وقت سرایش است. می‌شد از این بخش چشم پوشید اما از آن جاکه انگار آینه‌ای، ولو زنگار گرفته، از بخشی از تاریخ سرایش بود، در نظر آمد؛ امید که اگر قبول نیفتد و در نظر نیاید، غبار خاطر نازنینان مباشد. باری، از شوخی باردی‌های متواضعانه گذشته، یک بار دیگر این

مخلص جنون کرده است تا حبایی را لباس بحر بپوشاند و چه‌هاست
در سر این قطره محال اندیش.

این کُرت، انگاری و پنداری که کمی از خطوط قرمز قصیده به
سیاق و سبک کهن و نیز به سیاق و سبک نو، گذشته است این
مشق‌ها، و چه باک!

آن قدر باید این خطاها و غلط‌ها رخ دهد تا آن عروسِ نازدار
جاوه نماید در آن قصیده نیمایی.

گفت:

«زین عروسِ خانگی بر صدرِ ناز

جز به تدریجی نیفتد پرده باز»

باری و آری آن که پای در ره می‌نهد تا تهمت آن خطاها و
غلط‌ها را بر حرد بندد و ببر از مین‌های فردی و جمعی و هر چه،
همه چه، پاک کند، شمار ستنا و بطناً آموزگار ساده‌ای است که
دلش به عبور نوجوانان جوانان از معابر پاک‌شده، خوش است ورنه
در چننه خودش چیزی نمی‌باید مگر این که آن همزاد را روزی
بیابد ناگهان خاموش و این هم، شک شد، نشد نشد، گفت:

«من و دل گرفتار شدیم چه باک؟

غرض اندر میان سلامتِ توست»

اما آن خطوط قرمز طی شده و آن غلط‌ها، خطاها و پای از
گلیم خویش به در کشیدن‌ها:

سواي آوردن غزل در دل قصیده که می‌تواند ملط باشد و نه
غلط، آوردن غزل بر سر آغاز قصیده است به تألیف، و به جای عالی
و سبزه تشبیب، انگار کسی خواسته تا غزل را دیگر بار به خانه خویش
که از آن طرد شده یا گریخته و یا تبعید شده بازگرداند، آن هم در
روزگار نیما که تق و ترمب همه قالب‌ها درآمده است.

به انواع قصیده تألیف در حاشیه یکی از قصاید اشارت شده

است، که سه نوع و لون است و اینک این دم، این زمان و در این
 سرسُخن، از سرِ آن درمی گذرد این قلم.
 دیگر این که و همین که این قلم هنوز قدم می زند در آفاقِ آبی و
 بی کرانه قصیده و بیشتر چندان که می جوید کمتر می آورد به دست.
 اما همین که هنوز از تک و دو باز نمانده است همه این روی و آن
 روی کار است.

همین تک زدن هاست که طبع این مخلص را باز می نماید که به
 خُمِ قصیده همه این قصیده ها می نارسیده است.
 و طبع این مخلص را هنوز که هنوز است، شرابی از خُمِ قصیده،
 به عرضِ شای رنگ حوالت نشده است و این طبع هنوز سیاه مست
 سایه تا به قصیده ارسی است. گفت:

«نیامده است شراب به عرضِ شوخی رنگ
 جهان هنوز سیاه مست سایه تا است»

با درود و دعا
 م. ا. اسفندقه
 ۱۳۹۵

